

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Економічний факультет

Кафедра підприємництва, торгівлі та прикладної економіки

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕКОНОМІКА ТОРГІВЛІ

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Освітня програма «Підприємництво та торгівля»

Спеціальність 076 Підприємництво та торгівля

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 5 від 04 грудня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2025-2026 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Економіка торгівлі
Викладач (-і)	Ціжма Юрій Іванович, доцент кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки; Ціжма Оксана Анатоліївна, старший викладач кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки
Контактний телефон викладача	+380660764931; +380509140302
Е-mail викладача	yurii.tsizhma@pnu.edu.ua oksana.tsizhma@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний, заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку консультацій, розміщеному на сайті кафедри https://kptpe.pnu.edu.ua/hrafik-konsultatsij/
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Економіка торгівлі – це дисципліна, яка спрямована на формування у студентів, світогляду і системи глибоких спеціальних знань про технологію і організацію торгових процесів та їх вплив на ефективність комерційної діяльності суб'єктів ринкових відносин, вироблення вмінь і навичок їх використання у практичній діяльності. Предметом вивчення дисципліни «Економіка торгівлі» є економічний механізм організації та функціонування торговельного підприємства, використання його ресурсного потенціалу з метою оптимізації економічних результатів торговельної діяльності. Об'єкт дослідження дисципліни «Економіка торгівлі» – процес організації системи торгівлі у сучасних підприємствах торгівлі.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Метою викладання навчальної дисципліни «Економіка торгівлі» є вивчення основних закономірностей функціонування підприємств торгівлі в ринковій економіці; теоретичних та методологічних засад формування ресурсів і оцінювання результатів та ефективності діяльності підприємств торгівлі, засвоєння практичних навичок управління підприємством торгівлі у конкурентному середовищі, формування вміння ефективного використання ресурсного і виробничо-господарського потенціалу; розуміння принципів розширеного відтворення підприємств торгівлі на основі концепції інвестиційно-інноваційного розвитку. Основними завданнями вивчення дисципліни «Економіка торгівлі» є засвоєння основних теоретичних положень щодо основ організації функціонування підприємств торгівлі; вивчення особливостей функціонування підприємств торгівлі в ринкових умовах; опанування методичного інструментарію здійснення аналізу з питань організації роздрібної і оптової торгівлі, розробки рекомендацій щодо її вдосконалення і підвищення ефективності. У результаті вивчення навчальної дисципліни «Економіка торгівлі» студент повинен знати: – сутність ринку товарів і послуг, роль і значення торгівлі в національній економіці; – економічну характеристику окремих видів торговельної діяльності; – основні напрямки його господарсько-фінансової діяльності; – організаційні структури торгівлі, види та форми торговельної діяльності; – складові ресурсного потенціалу підприємства та шляхи його ефективного	

використання;

- особливості формування товарообороту підприємств оптової і роздрібною торгівлі;
- механізм формування економічних результатів господарсько-фінансової діяльності торговельного підприємства;
- методичні підходи щодо оцінювання економічних ресурсів торговельного підприємства, витрат та результатів ефективності його діяльності;
- шляхи підвищення ефективності господарської діяльності торговельного підприємства.

Студент повинен вміти:

- характеризувати поняття торгівлі, комерційного підприємництва, визначати види її діяльності;
- аналізувати та прогнозувати торговельний оборот на внутрішньому та зовнішньому ринках, здійснювати моніторинг кон'юнктури споживчого ринку, факторів, що впливають на його формування;
- характеризувати специфіку функціонування роздрібних та оптових торговельних підприємств, визначати функції та особливості посередницьких торговельних підприємств;
- аналізувати та планувати обсяги діяльності;
- визначати необхідні ресурси та оцінювати результативність їх використання;
- характеризувати товарні запаси та здійснювати їх нормування;
- оцінювати та планувати витрати обігу торговельного підприємства та характеризувати раціональні напрями їх скорочення;
- визначати показники результативності та ефективності діяльності торговельного підприємства, джерела їх підвищення;
- визначати рівень конкурентоспроможності та характеризувати види ризиків і фактори впливу на торговельну діяльність.

Після вивчення початкової дисципліни студент повинен оволодіти такими **комунікаціями**:

- здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сфері торговельної діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування торговельних структур і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;
- здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, торговельних структур;
- здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності торговельних структур.

Вивчаючи навчальну дисципліну студент набуває **автономності та відповідальності**, що проявляється у наступному:

- застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в торговельній діяльності;
- демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати

4. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни 90 год.

Вид заняття		Загальна кількість годин	
лекції		16	
семінарські заняття		14	
самостійна робота		60	
Ознаки курсу			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
3	076 «Підприємництво та торгівля»	2	вибірковий

Тематика курсу						
Тема	кількість год.					
	Денна форма			Заочна форма		
	лек-ції	семіна-рські	самостій-на робота	лек-ції	семіна-рські	самостій-на робота
Тема 1. Торгівля як галузь національної економіки та вид економічної діяльності. Основні види та форми торгівлі	2	2	5	1	1	10
Тема 2. Суб'єкти торгівлі та організаційно-економічні умови їх діяльності	2	2	5	-	-	10
Тема 3. Товарооборот як загальноекономічний показник та результат діяльності суб'єктів підприємницької діяльності у сфері торгівлі	2	2	10	1		10
Тема 4. Економічна характеристика роздрібної торгівлі	2	2	5	1	1	10
Тема 5. Економічна характеристика оптової торгівлі	2	2	5	-		10
Тема 6. Ресурсний потенціал торгівлі	2	2	10	1	-	10
Тема 7. Фінансові результати та ефективність діяльності підприємства	2	1	5	1	1	5
Тема 8. Бізнес-планування розвитку підприємств торгівлі	2	1	5	1	1	5
Індивідуальне завдання	-	-	10	-	-	10
Усього годин	16	14	60	6	4	80

		5. Система оцінювання навчальної дисципліни				
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	100 балівна – (100 балів протягом семестру) Поточний контроль 0-40 балів; Контрольна робота 0-20 балів; Індивідуальне завдання 0-20 балів; Самостійна робота 0-20 балів.					
	Поточне тестування та самостійна робота				Сума балів з навчальної дисципліни	
	Модуль 1		Модуль 2			
	Поточний контроль	Контрольна робота	Індивідуальне завдання	Самостійна робота		
	Усне опитування, тестування	Письмова робота	Презентація	Тестування (КРС)	100	
	40 балів	20	20 балів	20 балів		
	100 балів				100	
	Підсумкова оцінка з дисципліни у стобальній шкалі переводиться у національну шкалу та ECTS за такою схемою					

		Шкала оцінювання для екзамєну									
		університетська	національна	шкала ECTS (ЄKTC)							
		90 – 100	зараховано	A							
		80-89		B							
		70-79		C							
		60-69		D							
		50-59		E							
		26-49	не зараховано	FX							
		1-25		F							
	Вимоги до письмової роботи	Вивчення дисципліни передбачає обов’язкове виконання індивідуального завдання – (ІЗ). Індивідуальні завдання (ІЗ) виконується у вигляді презентації від 5 до 10 слайдів з вказанням назви завдання, шифру групи та прізвища виконавця. Розподіл завдань здійснює викладач в межах групи або лекційного потоку (згідно порядкового номеру чи іншим способом (можна використати метод роботи в малих групах), координатор староста. Оформляють ІЗ у вигляді презентації за допомогою інструментів Power Point, Prezi, Canva чи ін. (захист відбувається на останньому практичному занятті, презентація надсилається викладачу на електронну пошту). Максимальна оцінка за ІЗ становить 100 балів. Середній бал за індивідуальне завдання переводиться у 20 бальну шкалу.			завдання						
	Семінарські заняття	Поточні оцінки, які можуть отримати під час семінарських занять (або тестування в системі дистанційного навчання) сумуються і розраховується середнє арифметичне (із заокругленням до десятих). Поточне тестування по окремих темах може проводитись у системі дистанційного навчання – результат відображається у відсотках, максимум 100%. Середній бал за поточний контроль переводиться у 40 бальну шкалу. <table><tr><th>Оцінка</th><th>Умови отримання оцінки</th></tr><tr><td>90-100</td><td> - повний, правильний, послідовний, зв’язний, обґрунтований виклад питання, що супроводжується правильними прикладами; - все, що викладається повинно свідчити про глибоке розуміння і орієнтацію в явищах і процесах, що вивчаються; - правильні вичерпні відповіді на додаткові питання викладача, що мають мету з’ясувати ступінь розуміння студентом матеріалу, що ним викладається. </td></tr><tr><td>70-89</td><td> - студент дає правильний, повний виклад змісту підручника і матеріалу, поданого викладачем, але на додаткові контрольні питання, які ставить викладач для з’ясування глибини розуміння і вміння орієнтуватися в явищах і процесах, відповідає лише з деякою допомогою викладача чи колег; - при правильному і в цілому зв’язному викладі матеріалу, студент припускає у відповіді неточності, які виправляє сам або при першому зауваженні викладача; - недостатньо вичерпні відповіді на додаткові запитання </td></tr></table>			Оцінка	Умови отримання оцінки	90-100	- повний, правильний, послідовний, зв’язний, обґрунтований виклад питання, що супроводжується правильними прикладами; - все, що викладається повинно свідчити про глибоке розуміння і орієнтацію в явищах і процесах, що вивчаються; - правильні вичерпні відповіді на додаткові питання викладача, що мають мету з’ясувати ступінь розуміння студентом матеріалу, що ним викладається.	70-89	- студент дає правильний, повний виклад змісту підручника і матеріалу, поданого викладачем, але на додаткові контрольні питання, які ставить викладач для з’ясування глибини розуміння і вміння орієнтуватися в явищах і процесах, відповідає лише з деякою допомогою викладача чи колег; - при правильному і в цілому зв’язному викладі матеріалу, студент припускає у відповіді неточності, які виправляє сам або при першому зауваженні викладача; - недостатньо вичерпні відповіді на додаткові запитання	
Оцінка	Умови отримання оцінки										
90-100	- повний, правильний, послідовний, зв’язний, обґрунтований виклад питання, що супроводжується правильними прикладами; - все, що викладається повинно свідчити про глибоке розуміння і орієнтацію в явищах і процесах, що вивчаються; - правильні вичерпні відповіді на додаткові питання викладача, що мають мету з’ясувати ступінь розуміння студентом матеріалу, що ним викладається.										
70-89	- студент дає правильний, повний виклад змісту підручника і матеріалу, поданого викладачем, але на додаткові контрольні питання, які ставить викладач для з’ясування глибини розуміння і вміння орієнтуватися в явищах і процесах, відповідає лише з деякою допомогою викладача чи колег; - при правильному і в цілому зв’язному викладі матеріалу, студент припускає у відповіді неточності, які виправляє сам або при першому зауваженні викладача; - недостатньо вичерпні відповіді на додаткові запитання										

			викладача.	
		50-69	- студент виявляє знання і розуміння основного навчального матеріалу, що розглядається, але під час відповіді допускає суттєві помилки і усвідомлює їх тільки після повторної вказівки викладача; - відповіді на запитання дає не одразу, а тільки після деякого напруження пам'яті, при чому відповіді нечіткі; - не в змозі без допомоги викладача вивести співвідношення з іншими проблемами дисципліни, що вивчається; - допускає грубі помилки або зовсім пропускає матеріал і частково виправляє ці помилки тільки після вказівки викладача; - студент виявляє незнання більшої частини навчального матеріалу, нелогічно і невпевнено його викладає, у відповіді мають місце заминки і перерви, не може пояснити проблему, хоча і розуміє її; - викладає матеріал не достатньо зв'язано і послідовно.	
		1-49	- студент припускається грубих помилок при викладі матеріалу і не виправляє ці помилки навіть при вказівці на них викладача; - виявляє повне незнання і нерозуміння навчального матеріалу і як наслідок цього - повна відсутність навичок як в аналізі явищ, так і у подальшому виконанні практичних завдань.	
	Вимоги до контрольної роботи	Передбачено виконання контрольної роботи, яка проводиться в кінці вивчення курсу на семінарському занятті (100 балів). Контрольна робота включає такі види завдань: 1. Теоретичне завдання (0-25 балів) 2. Теоретичне завдання (0-25 балів) 3. Задача (0-25 балів) 4. Тестові завдання 5 тести (0-25 балів) У випадку online контрольна робота проходить в режимі тестування в системі дистанційного навчання (d-learn.pnu.edu.ua) 40 тестів по 2,5 бала (100 балів) (дві спроби – кращий результат). Середній бал за контрольну роботу переводиться у 20 бальну шкалу.		
	Самостійна робота	Студент опрацьовує питання, що призначенні для самостійного вивчення і для контролю за самостійною роботою (КСР) проходить тестування в системі дистанційного навчання (25 тестових питань, дві спроби – кращий результат). Результат відображається у відсотках, максимум 100 балів. Середній бал за контрольну роботу переводиться у 20 бальну шкалу.		
	Підсумковий контроль	Підсумковий семестровий контроль оцінюється від 0 до 100 балів і переводиться у національну шкалу шкалу ЄКТС. Підсумковою формою контролю є залік, який виставляється як сума балів за модулями. Студент повинен набрати не менше 50 балів у сумі за два модулі: Модуль 1 (1-60 балів). Модуль 2 (1-40 балів). Якщо студент набрав менше 50 балів. Дозволяється, як виняток, з дозволу декана економічного факультету за заявою, погодженою з кафедрою теоретичної і прикладної економіки, одноразове виконання студентом додаткових видів робіт з навчальної дисципліни (відпрацювання		

	пропущених занять, перескладання змістових модулів, виконання індивідуальних завдань тощо) для підвищення оцінок за змістові модулі. Студентам, які мають з навчальної дисципліни оцінку від 1 до 49, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість відповідно до графіку ліквідації академзаборгованості за встановленими правилами. В умовах online ідентифікація здобувача вищої освіти відбувається з використанням програми Zoom або Google Meet. Повторне складання заліків допускається не більше двох разів з кожної дисципліни: один раз викладачеві (талон №2) усне опитування відповідно до програмових вимог, другий – комісії (талон №3) реалізується виключно у тестовій формі з використанням організаційно-технологічних процесів. Здобувача вищої освіти, який не ліквідував академічну заборгованість у встановлені терміни без поважної причини, відраховують з університету за академічну неуспішність або за його згодою направляють на повторне вивчення навчальної дисципліни (планується за рахунок власного часу студента і не фінансується з бюджетних коштів).	
	6. Політика навчальної дисципліни Письмові роботи. Виконання індивідуального завдання оформляють у вигляді презентації за допомогою інструментів Power Point, Prezi, Canva чи ін. Академічна доброчесність. Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення в університеті https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/. Відвідування занять є важливою складовою навчання. Дозволяється вільне відвідування лекцій. Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях, при цьому оцінка не ставиться, а нб округляється. Неформальна освіта. Результати неформальної освіти можуть зараховуватись відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf Використання штучного інтелекту (ШІ) дозволяється як допоміжного інструменту. Додаткові бали +10 балів за участь у конференції: виступ або тези; до 10 балів за сертифікат неформальної освіти.	
	7. Рекомендована література Нормативно-правові акти 1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. 2. Господарський кодекс України від 16 січня 2003р. № 436 – IV // Відомості Верховної Ради України. 2003. № 18-22. Ст. 144. 3. Цивільний кодекс України. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023 4. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991 № 1023-XII. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12 5. Закон України «Про захист прав споживачів» від 10 січня 2002 року № 2949- III. // Все про бухгалтерський облік. 24 с. 6. Закон України «Про захист прав споживачів» від 10 червня 2023, № 78, ст.276. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3153-20#Text Підручники та посібники, наукові публікації 1. Актуальні проблеми економіки. URL : https://eco-science.net/. 2. Балджи М.Д., Допіра І.А., Однолько В.О. Економіка та організація торгівлі: навчальний посібник. Київ: Кондор-видавництво, 2017. 368 с. URL: http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream 3. Мазур Н. А. Економіка торговельного підприємства: навч. посібник. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 192 с. URL:	

<http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/bitstream/handle/123456789/3444/Ekonomikatorhovelnoho-pidpriemstva.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

4. Національна бібліотека України ім. В. Вернадського НАН України. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

5. Болтянська Л.О., Ю.О.Прус, М.А.Терещенко. Економіка та організація торгівлі: курс лекцій / Л.О. Болтянська, Ю.О.Прус, М.А.Терещенко. Мелітополь: Люкс, 2021. 162 с.

6. Економіка торговельного підприємства [Текст] : навч. посіб. / Н. А. Мазур, І. В. Семенець, І. А. Лопашук ; Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка. - Чернівці : ЧНУ : Рута, 2020. 190 с.

7. Формування системи внутрішньої торгівлі України: теорія, парктика, інновації [Текст]: колект. монографія / за ред. В. В. Лісци, В. І. Місюкевич, О. М. Михайленко ; ВНЗ Укоопспілки "Полтав. ун-т економіки і торгівлі" (ПУЕТ). Полтава : ПУЕТ, 2020. 231 с.

8. Економіка та організація торгівлі [Текст] : навч. посіб. / М. Д. Балджи, В. О. Однолько; Одес. нац. екон. ун-т. Київ : Гуляєва В. М., 2021. 342 с.

9. Організація торгівлі [Текст]: навч. посіб. / З. І. Кобеля, Л. А. Сибирка, О. І. Мельник ; Чернівець. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці : ЧНУ : Рута, 2019. 422 с.

10. Управління прибутком торговельних підприємств [Текст] : монографія / Маркіна Ірина Анатоліївна, Вороніна Вікторія Леонідівна; Полтав. держ. аграр. акад. Полтава: Астроя, 2018. 167 с.

Наочні матеріали

1. Ціжма Ю.І., Ціжма О.А. Економіка торгівлі: методичні рекомендації до семінарських занять, індивідуальної та самостійної роботи для студентів галузі знань 07 Управління та адміністрування ОР Бакалавр. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2025. 28 с.

Наукові публікації

1. Дашко І.М., Михайліченко Л.В. Тенденції розвитку цифрової економіки в Україні та країнах ЄС. *Ефективна економіка*, № 7 (2024). URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/4206>

2. Лупак, Р. Л., Качан, О. Є. (2023). Специфіка торгівлі як галузі національної економіки: функціональний, економічний та соціальний аспекти. *Підприємництво і торгівля*, (38), 44-52. <https://doi.org/10.32782/2522-1256-2023-38-06>

3. Шуба М. В., Тимофєєва В. О. Сучасний стан і перспективи розвитку зовнішньої торгівлі України з Європейським Союзом. *Бізнесінформ* № 8, 2024. С. 32-38.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Бібліотека Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. URL: <http://lib.pnu.edu.ua> (дата звернення: 26.10.2024).

2. Законодавство України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>. (дата звернення: 22.11.2024).

3. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського URL: <http://www.nbuv.gov.ua>. (дата звернення: 05.10.2024).

4. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого URL: <https://nlu.org.ua>. (дата звернення: 05.10.2024).

5. Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua/>. (дата звернення: 26.10.2024).

Юрій ЦІЖМА,

доцент кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки

Оксана ЦІЖМА,

старший викладач кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки